

Zarządzanie pieniędzmi i podejmowanie decyzji

Demencja (dementia) sprawia, że musisz podjąć decyzje na temat pieniędzy, testamentu i osoby, która będzie ci pomagała w podejmowaniu decyzji. Jeżeli jesteś kierowcą, masz dodatkowe sprawy do załatwienia.

Przygotowanie się z wyprzedzeniem poprawi twoje samopoczucie. Pomoże też, kiedy demencja się nasili i będziesz potrzebować więcej pomocy. Umieść dokumenty w bezpiecznym miejscu. Poproś zaufaną osobę o pomoc.

Opieka społeczna zbada twoje potrzeby – Osoby z demencją są uprawnione do bezpłatnego badania ustalającego, jakiego wsparcia potrzebują. Możesz otrzymać zalecenia na temat sprzętów, ułatwień do wprowadzenia w domu i praktycznego wsparcia. Opieka społeczna udzieli ci informacji na temat pomocy i opieki. Zapytaj swój samorząd o te usługi.

Pieniądze – Jeżeli masz trudności z zapamiętaniem numeru PIN do karty, banki udzielą ci karty zbliżeniowej albo z chipem i podpisem. Poproś zaufaną osobę, by załatwiła twoje sprawy bankowe.

Wsparcie finansowe – Niektóre osoby z demencją mogą otrzymać wsparcie finansowe, np. świadczenia Attendance allowance lub Personal independence payment. Świadczeń tych udzielają urzędy państwowe – www.gov.uk/browse/benefits/disability

Sprawy prawne – Przygotuj aktualny testament. Możesz zastrzec na przyszłość decyzję o odmowie określonych rodzajów leczenia lub przygotować oświadczenie na przyszłość dotyczące twoich preferencji opieki i leczenia. Pomoże ci to podejmować decyzje w sprawie twojej opieki zdrowotnej w przyszłości.

Jeżeli mieszkasz w Anglii lub Walii, możesz przygotować **trwałe pełnomocnictwo (lasting power of attorney - LPA)**. W Irlandii Północnej jest to EPA. Trwałe pełnomocnictwo pozwala ustalonej osobie podejmować decyzje w twoim imieniu, jeżeli nie posiadasz już do tego zdolności. Dzieli się ono na dwa rodzaje:

- **Trwałe pełnomocnictwo w zakresie zdrowia i opieki (Health and welfare LPA)** – dotyczy decyzji na temat codziennej opieki i leczenia. Czasami obejmuje też decyzje na temat twojego miejsca zamieszkania.

- **Trwałe pełnomocnictwo w sprawie nieruchomości i innych spraw (Property and affairs LPA)** – pełnomocnik może płacić rachunki, pobierać dochody i świadczenia. MA dostęp do rachunków bankowych i w razie konieczności może w twoim imieniu sprzedawać twój dom.

Jeżeli nie posiadasz dostępu do Internetu albo nie możesz wypełnić formularzy LPA online, Alzheimer's Society oferuje bezpłatne wypełnianie formularzy LPA. Aby uzyskać więcej informacji, zadzwoń pod numer **0333 150 3456** i podaj doradcy swój język. Oddzwonimy do ciebie z tłumaczem i udzielimy pomocy.

Kierowanie pojazdami – Nadejdzie moment, kiedy demencja uniemożliwi ci bezpieczne kierowanie pojazdami. Demencja nie zobowiązuje cię do natychmiastowego przerwania kierowania pojazdami, ale masz obowiązek poinformować o niej wydział komunikacji DVLA (w Wielkiej Brytanii) albo DVA (w Irlandii Północnej). Masz także obowiązek zawiadomić firmę ubezpieczającą twój samochód. Zadzwoń do swojego samorządu lub wejdź na stronę www.gov.uk/apply-blue-badge, by złożyć wniosek o niebieską kartę bezpłatnego parkowania dla ciebie albo twojego opiekuna.

Praca – Po otrzymaniu diagnozy możesz być w stanie kontynuować swoją pracę. Porozmawiaj z pracodawcą. Jeżeli przestaniesz pracować albo zmniejszy się liczba godzin twojej pracy, możesz złożyć wniosek o świadczenia Employment and support allowance i Universal credit.

Demencja nie oznacza samotności. Zapoznaj się z HS10POL **Wsparcie dla osób z demencją**, aby uzyskać wsparcie praktyczne i emocjonalne – alzheimers.org.uk/get-support/information-in-your-language

Wesprzemy cię. Jeśli niepokoi cię demencja, zadzwoń do nas pod numer **0333 150 3456**. Podaj doradcy swój język. Oddzwonimy do ciebie z tłumaczem.

Informacje o lokalnym wsparciu bezpośrednio i online są dostępne pod adresem alzheimers.org.uk/dementi DIRECTORY Lista zawiera organizacje kulturowe i religijne.